Education and Culture
TEMPUS

Urgench State University

gtz Partner for the Future. Worldwide.

Fachhochschule Weihenstephan
University of Applied Sciences

QISHLOQ XO‘JALIGI HAYVONLARINI OZIQLANTIRISH

VAYNSHTEFAN AMALIY FANLAR UNIVERSITETI
TRISDORF FILIALI, GERMANIYA

Leonard Durst
Margit Vittman

QISHLOQ XO'JALIGI HAYVONLARINI OZIQLANTIRISH

This project has been funded with support from the European Commission.
This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

nemis tilidan tarjima

q.x.f.d. B. Abdolniyozov va b.f.d. R. Eshchanovlarning
umumiy tahriri ostida

Urganch 2010

636.084.
D-89.

Urganch Davlat universiteti tomonidan
o‘quv-uslubiy qo‘llanma sifatida nashrga tavsiya qilingan

nemis tilidan tarjimon:

Dilmurod Bekjanov

Durst L., Vittman M.
Qishloq xo‘jaligi hayvonlarini oziqlantirish. - Nemis tilidan tarjima. - B. Abdolniyozov va R. Eshchanovlar umumiy tahriri ostida – Urganch 2010.

Kitobda qishloq xo‘jaligidagi hayvonlarni oziqlantirish bo‘yicha nazariy asoslar va ularning amalga oshirilishi haqida amaliy tavsiyanomalar berilgan. Ozuqalarning protein va energiyasini aniqlashning zamonaviy tizimlari, ularni tayyorlanishida zamonaviy texnologiyalar va ularning sifatlarini aniqlash bo‘yicha usullar taqdim etilgan. Qoramollar, cho‘chqa va parrandalarni oziqlantirishning amaliy jihatlari oydinlashtirilgan, hamda qishloq xo‘jaligidagi asosiy xayvonlar uchun berilayotgan ozuqalarning to‘yimliligi bo‘yicha ham jadvallar keltirilgan.

Ushbu o‘quv-uslubiy qo‘llanma ilmiy xodimlar, chorvachilik sohalaridagi mutaxassislar va agrar yo‘nalishdagi oliy oqiv yurtlari va kasb hunar kollejlari talabalari, hamda chorvachilik bilan shug‘ullanuvchi fermerlar uchun mo‘ljallangan.

gtz Mazkur nashr Germaniya Texnik hamkorlikni rivojlantirish jamiyatining (GTZ) „Markaziy Osiyo agrar sektori uchun mutaxassislarni tayyorlash va malakasini oshirish“ loyihasi ko'magida chop etildi.

SamQXI Axborot resurs markazi
Inv № 361004

ISBN 978- 9943-365-52-0

© “Xorazm” nashriyoti, 2010
© B.Abdolniyozov, R. Eshchanov, 2010
© nemischadan tarjima: D. Bekjanov, 2010

MUNDARIJA

Jadvallar 8

Chizmalar 14

1. Ozuqalar tahlili 21

1.1. Quruq moddalar 22
1.2. Quruq kul 22
1.3. Xom protein 22
1.4. Yog'lar 23
1.5. Xom klechatka 23
1.6. Azotsiz ekstraktiv moddalar 23

2. Hazm qilish va moddalar almashinuvi 25

2.1. Oziq moddalarning hazm bo'luvchanligi va absorbsiyasi 26
2.2. Proteinlar va ularning almashinuvi 29
2.2.1. Bir kamerali oshqozonli hayvonlarda hazm bo'luvchanlik va proteinlar absorbsiyasi 30
2.2.2. Kavsh qaytaradigan hayvonlarda proteinlarning almashinuvi 31
2.3. Uglevodlar va uglevod almashinuvi 33
2.4. Yog'lar va yog' almashinuvi 37

3. Ozuqalarning energetik to'yimliligini baholash tizimi 41

3.1. Hayvonlarda energiya almashinuvi 42
3.2. Germaniyada ozuqalarning energetik to'yimliligini 44
baholash tizimlari 44
3.2.1. Bo'rdoqiga boqiladigan qoramollar va kichik kavshovchi hayvonlar uchun ozuqaning to'yimlilik energiyasini baholash 44
3.2.2. Laktatsiya davrida kavsh qaytaruvchilar uchun ozuqalarning energetik to'yimliligini baholash 45
3.2.3. Cho'chqalar uchun ozuqalarning energetik to'yimliligini baholash. 47
3.2.4. Parrandalar uchun ozuqalarning energetik to'yimliligini baholash.. 49
3.3. Ozuqalarning energetik to'yimliligini baholashning boshqa tizimlari . 50
3.3.1. Kavshovchilar 50
3.3.1.1. Almashinuv energiyasi 50
3.3.1.2. Suli ozuqa birligi (Oat feed unit = OFU) 50
3.3.2. Cho'chqalar 50

4. Oziq moddalarga bo'lgan talab 51

4.1. Hayot funksiyasini saqlash uchun oziq moddalarga bo'lgan talab 52
4.2. Mahsuldorlikni ta'minlash uchun oziq moddalarga bo'lgan talab 53

5. Ozuqa qo'shimchalari 55

5.1. Ozuqa antibiotiklari 56
5.2. Probiotiklar 57
5.3. Organik kislotalar 57
5.4. Antioksidlovchilar 58
5.5. Emulgatorlar 58